
DIENST op 18 augustus 2024, 10 uur

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Orgel/Piano: Valeriya Zakopay Koster: Leon de Graaff

Kerkenraadslid: Willy Karssing Opname en Regie: Commissie techniek

Lezer: Janina van der Laarse Predikant: Paul F. Thimm



Aansteken van de kaarsen

Welkom en Mededelingen

Zingen “Van ver, van oudsher aangereikt”

326:1,2,3

Bemoediging en Groet

Onze hulp is in de naam van de Eeuwige,
die hemel en aarde maakt,
die trouw houdt in eeuwigheid;
die niet verloren laat gaan het werk van zijn handen.

Genade, barmhartigheid en vrede
van God, die ons liefheeft als geen ander
en van Jezus Christus, die ons voorgaat in ons leven
door de Heilige Geest, die ons aan het denken en doen zet. Amen.

Zingen

326:4,5,6

Gebed

God, U weet van alle pijn, alle woede, alle twijfel in onze wereld en in ons – en U begrijpt al deze gevoelens als geen ander.

U schenkt ons hoop, vreugde en liefde. Jezus heeft dat bevestigd en uitgedragen.
Help dat ons diepe verlangen daarnaar, dat ons verlangen naar een goede toekomst,
naar een betere wereld in vrede en gerechtigheid, nooit afsterft of verdwijnt.

Dring door in ons hart en in ons verstand met uw Geest van goedheid en de kracht van uw woord, zodat we bemoedigd en getroost deze nieuwe week beginnen.
Daarom bidden we U.

U bent bij ons hier vandaag, maar ook morgen en altijd. U omgeeft ons en inspireert ons.
Daarvoor danken en prijzen we U – in Christus' naam. Amen.

Bijbellezing: Jesaja 29:17-24

Zingen “Loof nu, mijn ziel, de Here”

103a (1,2)

Bijbellezing: Lucas 13:10-17

Zingen “Ik danste die morgen toen de schepping begon”

839 (alle 4)

Preek / overdenking

Lieve gemeente!



Foto: Michael Becker

I.

Dit is een **vrouw** die helemaal gebogen en gekromd is. Anders dan in het bijbelverhaal heeft ze zich zelf krom gemaakt. Ze is gaan knielen met haar bovenlichaam helemaal voorover gebogen op de grond. Zo kun je haar gezicht niet zien. Maar je kunt wel zien waar het haar om gaat: ze bedelt in een **chique winkelstraat**.

Met haar hele houding drukt ze van alles uit: nederigheid, afhankelijkheid, hulpeloosheid, misschien ook wel schaamte.

In haar handen houdt ze een papieren beker. Daar moet geld in. Wie haar iets wil geven, moet zich diep bukken.

Misschien gaat het jullie net als mij. Als ik zo iemand op straat zie, raakt mij dat. Ik weet nooit zo goed **wat ik moet doen**: geld geven of niet geven? Soms doe ik het, soms niet. Want je weet niet, **of je** een bedelaar of bedelares **echt helpt of juist niet**, als je geld geeft. In ieder geval nooit voldoende. Je weet niet of iemand het geld gaat gebruiken voor drugs of misschien maakt zo iemand deel uit van een criminele bende die misbruik maakt van de goedgeefsheid van mensen en is het geen echte bedelaar. Lastig is dat! Ik betrap mezelf erop dat ik liever geld doneer aan organisaties die weten hoe ze kwetsbare en arme mensen het beste kunnen helpen. En toch kan ik het niet altijd om mijn hart verkrijgen om niets te geven. Wat je ook doet het voelt niet helemaal goed.

II.

De **vrouw in het bijbelverhaal** die Jezus ontmoet, maakt zichzelf niet krom. Ze loopt voorovergebogen en verkromd. Ja ook zij is nederig, afhankelijk en hulpeloos. Zo komt Jezus haar tegen op zijn weg. En **Jezus ziet haar**. Jezus **roept haar** tot zich en **spreekt haar aan**.

Mij valt op, hoe **subtiel** de evangelist dit verhaal vertelt. Hij heeft oog voor de **details** van ziekte en ellende. In de traditie heeft men dit evangelie daarom met de **arts Lucas** in verband gebracht. Maar het is niet zeker of dat zo is. En trouwens er zijn niet alleen subtiele artsen, maar ook zulke die heel bot en ontactisch zijn. - We noemen we het toch maar het evangelie naar Lucas. Bijzonder is dat dit verhaal van de ontmoeting van Jezus met deze vrouw alleen hier in dit evangelie van Lucas voorkomt.

Jezus kijkt niet weg maar **ziet haar** – op sabbat en in de synagoge - en **roept haar tot zich**. Hij geeft haar niet een aalmoes, maar spreekt haar aan en legt zelfs zijn handen zegenend op haar. Wat ontroerend mooi vind ik dat! En **wat Jezus tegen haar zegt en met haar doet**, blijkt haar meer te helpen dan geld of wat dan ook. Ze wordt er beter van, want Jezus zegt tegen haar: “Je bent verlost van je ziekte!” – Nee, letterlijk staat er: “Je bent verlost van je **zwakheid** (of krachteloosheid)!” – Het Griekse woord “ἀσθενεία” (astheneía) betekent namelijk allereerst “zwakheid of krachteloosheid”.

Nieuwsgierige theologen hebben zich afgevraagd, wat deze vrouw precies mankeerde. (Theologen zijn heel menselijk). Sommigen dachten dat haar kwaal te maken had met een ontstoken en daardoor verstijfde wervelkolom – spondylitis ankylopoietica. Anderen dachten eerder dat ze wegens rheuma onder depressie gebukt ging.

Wie zal het zeggen? Maar misschien is het beter dat theologen geen diagnoses stellen maar dit vak aan deskundige artsen overlaten – of toegeven dat we daar niet achter komen. Vast staat dat lichamelijke en psychische klachten vaak samengaan. Lijf en ziel zijn één.

Jezus ziet niet alleen de ziekte van de vrouw maar de **vrouw zelf** in haar ellende, in haar verkromdheid en kwetsbaarheid en roept haar tevoorschijn. Jezus ziet haar en maakt haar weer beter. – Gebeurt dat door een **wonder of niet?** – Dat durf ik niet met zekerheid te zeggen. Ik weet het niet. Ik geloof wel in wonderen, maar ik vind het niet zo belangrijk of iemand op wonderlijke of verklaarbare wijze weer gezond wordt.

Hoe dan ook wordt zij, die gebukt gaat door Jezus opgericht. Ziet u dat voor u? In het joodse denken verschillen mensen van dieren door vier kenmerken: door hun houding rechtop, door het woord, door hun vermogen om te kunnen onderscheiden en vooruit te kunnen blikken. Dat zien we ook in dit verhaal gebeuren. Jezus geeft haar iets van haar menselijke waardigheid terug.

III.

Wat Jezus zegt en doet, is hoe dan ook helend.

En dat wordt duidelijker in het verloop van het verhaal. Want Jezus verdedigt deze vrouw. Jezus beschermt deze mens die gebukt ging en weer opgericht is tegen de kritiek van schijnheilige critici en starre wet-fanatici met hun opgeven vingers.

Het zal je maar gebeuren: dat een voorzitter van een synagoge of van een kerk, of een bisschop of een andere gezagsdrager protesteert: “Nee, je mag iemand niet beter laten maken op sabbat of op zondag, omdat dat niet mag van de wet.” Een dominee die op die manier de wet preekt, zou ik helemaal niet willen zijn.

“Wat een onzin, jullie schijnheiligen!” hoor ik Jezus zeggen – “oordeelompjes” vertaalt de Naardense vertaling grappig maar treffend.

Het kan toch niet zo zijn, dat de wet belangrijker is dan de kwaliteit van een mensenleven. De Tora en wetten schieten toch hun doel voorbij als we eronder gebukt gaan. Wetten zijn toch bedoeld om welzijn en het leven hier op aarde te beschermen.

En dan komt Jezus met **twee argumenten** om alle schaamteloze oordeelompjes en hypocriete **moraalridders** met hun irritante opgeheven vingers op betere gedachten te brengen. (Eerlijk gezegd hebben we allemaal zo nu en dan iets van een moraalridder in ons – ook ik.)

1. Jezus wijst op de ervaring van “**nood breekt wet**”. Hij noemt een simpel voorbeeld: “Je laat je dieren toch drinken – zonder te vragen wat voor dag het is. Als het warm is moet iedereen drinken. Nou, als je voor zoiets soepel met de regels en voorschriften omgaat, hoeveel te meer als het gaat om iemand die het moeilijk heeft. Die moet en wil

ik helpen zo goed ik kan en zo gauw mogelijk. Wie neergebogen is, mag weer met opgeheven hoofd verder, zegt Jezus hiermee.

2. Maar Jezus noemt nog een argument. En dat is ingewikkelder te begrijpen. Toch is het is de moeite waard om dat argument te kunnen volgen, want dat gaat heel diep en heel ver. Jezus zegt namelijk: *“Mocht deze vrouw, die een dochter van Abraham en al achttien jaar door Satan geboeid werd gehouden, dan niet op sabbat uit deze boeien worden losgemaakt?” (V.16)*

Dat klinkt heel bot. Hoe kun je van iemand zeggen dat die door Satan geboeid wordt gehouden? Waarom zegt Jezus zoiets raars en aanstootgevends?

Ik denk dat ons daar de taal parten speelt. Want het woord “satan” betekent vooral **“tegenstander”** en pas later “de duivel” waar wij bij “satan” meteen aan denken.

Met andere woorden zegt dus: “Het is niet God, maar een **nare saboteur** die mensen zoals deze vrouw al zo lang – 18 jaar - gebukt laat gaan onder haar ellende. Maar ik kom in de naam van God, om haar daarvan los en vrij te maken. Zij hoort bij het volk van God, ze is een dochter van Abraham. En dat mag op sabbat die ervoor is om vrijheid te schenken en niet onderdrukking.”

Anders dan mensen in zijn tijd en nu vaak zeggen, heeft Jezus dus nooit gezegd, dat ziekte en ellende een straf van God is of door God gewild. Maar het is het onbegrijpelijke, nare werk van zijn tegenstander – in het Hebreeuws “sjatan”.

IV.

En weet u, hoe die mensen reageren, als ze horen, hoe Jezus tekeergaat tegen die ongezonde manier van omgaan met regels en wetten?

Zoals het zo vaak gaat: de ene kant – de volksmenigte - reageert positief verrast en verheugd over alle heerlijke dingen die door Jezus gebeuren.

De anderen reageren anders, maar gelukkig niet afwijzend. **Zij schamen zich**. Jammer dat ze zich niet ook kunnen verheugen.

Sommige verhalen in de bijbel zijn mooi, omdat ze met zoveel aandacht en liefde voor detail worden verteld zoals hier door Lucas.

De waarheid, de kern in dit verhaal, is dat de mens voor God heilig is, heiliger nog dan alle geboden. Jezus had best nog een dag kunnen wachten om de vrouw bij te staan en te helpen, dan had hij zich aan het sabbatgebod gehouden. Maar als het om een mens in nood gaat, dan is die mens belangrijker dan alles, zelfs de wet.

Weet u, ergens is het ook goed dat de evangelist niet precies zegt om wat voor kwaal het gaat, want zo kan iedereen zich terugvinden in het verhaal van deze vrouw. Want er is zoveel wat u en mij, ons allemaal neer kan drukken en belasten: lichamelijke of psychische ziekte, zorgen om de kinderen, de ouders, de gezondheid. Het kan het nieuws zijn, dat ons behoorlijk bang kan maken. Of eenzaamheid of de druk om te presteren kan ons bedrukken.

In al deze situaties kan met eenieder van ons gebeuren wat met deze vrouw gebeurt: God is nabij als we het zwaar hebben en belast zijn. Vertrouwen op Gods nabijheid geneest meestal niet zo direct en volledig zoals met deze vrouw in het evangelie gebeurt. Maar misschien helpt het mij al te weten dat God van mijn lasten kent en ze meedraagt.

Jezus heeft zijn volgelingen uitgezonden om op allerlei manieren mensen heil en zegen te brengen, beter te maken, vrij te maken, te genezen. En God roept ook ons vandaag nog, om te doen wat we kunnen, om lasten van anderen lichter te maken of zelfs weg te nemen. Gemeente van Christus is in de wereld om anderen te zien en hen de kracht van God door te geven – die opricht, sterker maakt en ook heel maakt. Amen.

Muziek

Open Ruimte (met verrassing)

Gebed en Onze Vader

Vorige vrije weekend waren Akke-Clara, mijn schoonmoeder ik samen in een huisje in Overijssel. Op zondag gingen we naar de dienst in de doopsgezinde gemeente Almelo. Onze collega bad met de gemeente toen een Onze Vader met de woorden van Gerke van Hiele. Vandaag wil ik dit graag als slot van de voorbeden samen met jullie bidden.

God wij danken U, dat U bij ons bent door dik en dun, als het ons goed gaat en als we het moeilijk hebben. U begrijpt ons, soms beter dan anderen of dan wij zelf ons begrijpen.

We bidden U voor allen die lijden aan ziekten en kwalen en aan de belastingen van ouderdom. Geef hen de kracht en de moed die ze nodig hebben om wat het leven zwaar maakt te kunnen verdragen en lichtpuntjes te kunnen zien.

We bidden U voor alle slachtoffers in de oorlogs- en rampgebieden van deze wereld. Bewaar in hen de hoop en het uitzicht op betere tijden en dat ze merken dat andere mensen aan hen denken en voor hen opkomen.

We bidden U voor allen die verantwoordelijkheid dragen in de politiek en in synagogen, moskeeën en kerken, voor mensen met macht, dat ze hun invloed – klein of groot – niet misbruiken, maar opkomen voor recht en gerechtigheid, voor welzijn en vrede. Dat ze niet alleen doen wat in het belang van hun eigen volk of land is, en dat ze zich durven inzetten voor wat hun persoonlijk belang overstijgt.

We bidden U voor hen die bang zijn en gebukt gaan onder zware zorgen en immens verdriet, dat ze niet vertwijfelen en ondergaan in hun ellende, maar steun en troost ervaren door anderen om hen heen.

God, in de stilte zeggen we U, wat ons na aan het hart ligt, wat ons bezig houdt en noemen de namen van hen, voor wie we om uw heil en zegen willen bidden.

...stilte...

We bidden nu samen:

Gerke van Hiele

Onze Vader: God verborgen aanwezig,
dat uw Naam aan het licht komt,
dat tastbaar wordt de wereld naar uw hart,
dat gegaan wordt de weg van barmhartigheid.
Dat wij ontvangen wat we nodig hebben
om onze bestemming te leven,
dat we elkaar durven vergeven en niet laten vallen,

maar zoeken naar vrede,
 dat wij niet losraken, als het lastig wordt,
 maar verbonden blijven met U.
 Geef ons daartoe de moed en de spankracht,
 het geloof, de hoop en de liefde die van U komen
 - vandaag en alle dagen - totdat alles is voltooid. Amen.

Collecten

Zingen "Laat komen, Heer, uw rijk"

756:1,2,4,5,6

Zegen (samen)

In zijn brief aan de Romeinen (12:14) roept Paulus zijn medegelovigen op,
 om **niet te vervloeken** maar te **zegenen** – juist hen die je het leven moeilijk maken.

Laten we **dat trainen** als we de zegen uitspreken voor elkaar en voor anderen -
 dat we niet alleen hen zegenen die we mogen, maar ook iemand zegenen met wie we
 misschien moeite hebben.

Daarmee maken we een **verschil in de wereld**. Wij zijn geroepen om te zegenen en
 niet om te vervloeken.

Laten we zo samen de zegen uitspreken:

De Eeuwige zegent je en behoedt je!
 De Eeuwige doet zijn aangezicht over je lichten
 en is je genadig!
 De Eeuwige verheft zijn aangezicht over je
 en geeft je vrede!

Zingen "Gezegend gaan we nu van hier...Amen"
 = melodie van 273 "Loof God die zegent al wat leeft"

Zingenderwijs 57

Gezegend gaan wij nu van hier,
 en God gaat met ons mee
 en geeft ons moed en levenskracht,
 zo gaan wij niet alleen.

Doven van kaarsen